התיאטרון הסטירי הא"י

תכנית

א) הגדה של פסח

מאת עמנואל הרוסי – מוסיקה מאת נ. נרדי

ב) הריפובליקה היהודית הראשונה

גנוב משלום עליכם

ת כ נ י ת ח

הגדה של פסח:

- כהא לחמא עניא
- ארבע קושיות
- ד י נ ו ! ! !
- שפוך חמתך!
- חד גדיא, חד גדיא
- ה פ ס ק ה

הריפובליקה היהודית הראשונה

הגדה של פסח

ת כ נ י ת

מוסיקה מאת נרדי

דפוס „הארץ" ת"א

בואו הנה, כל בן חמד!
כל מושך בעל הלמד,
כל חלוץ, כל בורגני,
כל עשיר, כל איש עני,
באו, באו
חיש אלי,
מגלבע,
מתל-חי,
משומרון,
מיהודה
באו כי
ההגדה,
הוי, נסכו הנסך
לחג הפסח!

כהא לחמא עניא

1

כהא לחמא עניא, די אכלו
אבהתנא,
כן מראה המחנה אשר אתנו.
פנים שחורים כשולי קדרה,
ובתרמיל רבצה מארה,
והנדודים מושכים ביד:

וצעד, וצעד, וצעד וצעד.
ויתומים בלי אבא, אמא
נלך קדימה, רק קדימה.
הרם הדגל! מי כסהו!
דבר אל בני ישראל ויסעו!

2

ביבשה בתוך המים
כן יצאנו ממצרים,
כן נלך גם להלן
מן המאין אל הלאן.
כל דכפין יתי וייכול,

כי הרעבים רבים כחול.
כל דצריך יתי ויפסח,
כי הצמאים הולכים בסך.
הרם הדגל! מי כסהו?!
דבר אל בני ישראל ויסעו!

3

השתא עבדי לכל מלך,
לכל גבור אוחז בשלח.
לפני סרים, לפני קצין
מבוהלים אצים רצים.
השתא עבדי, עבדים
כל אחינו היהודים.
הוי, זרעו שם, הזורעים,
מחר נקצר כבר בני חורים!
הרם הדגל! מי כסהו?!
דבר אל בני ישראל ויסעו!

כְּנֶגֶד אַרְבָּעָה בָּנִים

1

א.

חכם אני בן חכמים,
איני טפש, אף לא תמים,
מזכיר אני ואיש הסוד
של קיש בקרן היסוד.
במכונת כתיבה
אדפיסה תזכירים
וממולי ריבה
מזמזמת לה שירים.

הוי למה לעלמה
כל כך ארוך אפה,
הוי, למה ועל מה
אין כסף בקפה?

הוי, למה עזבתני,
עשיר אמריקני?

ב.

חכם אני ועורך־דין
יושב אני גם על מִדין
ואחרי כל הצרות
הולך אני לרקד פוקסטרוט

צרה עם העולים,
צרה עם הנציב
ואוי כשפועלים
באים לדרוש תקציב.

פודרת העלמה
בסולת מְנֻפָּה...
הוי, למה ועל מה
אין כסף בקפה.

הוי, למה עזבתני,
עשיר אמריקני?

2

א.

רשע אני, לפי הגיגי,
מהמן האגגי.
ורב גדול אני בחַיל:
מנהיג „אגודת ישראל"!

אשוט ימים, לילות,
אלחַם ביריבי
בכל הכנסיות
אצעק חמס: אַי, וַי!

אי וי! ראשי הלמה
בשׂרַת־רעה הליל.
הוי למה ועל מה
יש כנסת ישראל?

הוי, למה עזבתני,
אדוני דִי־האני?

ב.

רשע אני כתהום רבה.
חלקי הוא בעולם הבא.
ואסתכל רק בקנקן,
כי אוי לגבר בלי זקן.

אזהיר כל בן ובת
במוסר אמת,
אשמור על השבת
כעל שמירת המת.

הוי, למה זה חלמה
נפשי חלום נורא,
הוי למה ועל מה
בחור עם בחורה?

הוי למה עזבתני,
אדוני די־האני?

3

א.

יהודי אני פשוט ותם,
תמים מאד ומטומטם·
הייתי פעם איש אמיד
בעליה הרביעית.

פתחתי עם שותף
חנות בתל־אביב,
יצא העסק חף,
השד באבי־אביו.

ושם על הר החול
בניתי שתי קומות,
ואין מה לאכול...
אמרו נא לי: מה זאת?

מה זאת, איני בחזקת־כֵּשֶׁר?
מה זאת, אי צדק ואי יושר?!

ב.

יהודי אני פשוט מאד
ושתי רגלי אף הן פשוטות.
והלואה אם לא מיד —
אלך לפשוט גם את היד.

פניתי לאפ"ק
והמנהל נמס...

ואיך זה אתאֲפק
ולא אצעק חמס?!

לי יש עשרים שטר־רע
על אילו שלש מאות...
וראה: המשטרה!
אמרו נא לי: מה זאת?!

מה זאת, איני בחזקת־כשר?
מה זאת, אי צדק ואי יושר?!

4

א.

אני בחור,
ובשבילי
הכל ברור
עלי שבילי.

והיה השמימה תשלחני –
ועניתי לך: הנני!
ואם תרצה ארדה שאול –
אני אינני יודע לשאול.

ב.

לבדי
עברתי ים
ומפקדי
הוא כבוד העם.

באתי לארץ לחרוש ולזרוע,
ידי חזקה ונטויה הזרוע,
וכה אעפיל, אעפיל במשעול,
אני אינני יודע לשאול.

ג.

ואם יסוב
פניו הצר –
לא אעזוב
את המשמר.

לשוני עברית ושפתי שפת אלם,
שותק אני והולך בתלם,
שמאל, ימין, ימין ושמאל–
אני אינני יודע לשאול.

מ כּ ו ת פ ר עֹ ה

(ר׳ יהודה היה נותן בהן סמנים)

ראה! מכות אנחנו עשר
מפרעֹה עד שלמנאסר,
מאנטיוכוס אפיפנוס
זאת היא לנו מורשה:

מוכנות אנו כל רגע
להשפיע פגע־נגע,
להכות לקעקע
כל תקיף וכל רשע.

1) דם

Monsieurs et mesdames!
אני מקיז דם,
דם אני מקיז
לכל אציל, מרקיז.

בכל מהפכה
אני במסכה,
בכל בן־אדם
תוסס בו אש הדם.

2) צפרדע

אני איני אלא צפרדע,
אך מי כמוני עוד יודע
לקרקר להשתגע
ולשגע אנשים.

באתי הנה ממצרים
מגורי כל מקוה מים
כל בצה בת נהרים
שם אנהר ואאשים.

3) כנים

אני כנה.
אותי איש לא מנה.
כל בגד וכל ראש
שֶׁבת לא אבוש

ואם רעה עשית,
עשית וטעית
זכור כי יש גם עֵד:
קום והתגרד!

4) עָרֹב

אני ערוב
בא כח הרוב
ושמנו הולך לפנינו.

כל זבוב, כל יתוש
זרה הלאה יאוש,
כי רב, הוי, מה רב מחננו

5) דבר

אני הדבר בן־אל־מות
ובכפי אשא המות.
אני הורג
כל פיל עב־עור,

אני ממית
כל מח שור,
אני משמ'ד
כל ראש חמור.

6) שחין

שחין, שחין, שחין
אני תמיד מכין,
רוקח למאות

אבעבועות.
אני שונא כל איש נקי
בעולמנו המֵקיא.

אני שונא
עיני
כל גברת
מתפדרת.

הבוז לזה
אשר יַזֶּה
מי־בושם
על גופו.

שחין, שחין, שחין
אני תמיד מכין
רוקח למאות
אבעבועות.

7) ברד

אני ברד מן הרקיע.
להכות ולהרקיע,
מי כמוני עוד יודע
את מלאכת האגרוף.

עץ רקוב אכול תולעת
אהפך כמעט בלהט
למאכל נתן אתננו
לכנים ולערוב.

8) ארבה

בוא
פרעה!
צוה לכל חרטום ומג:
נסך הַנסך, קדש החג!

בוא
פרעה!

צוה משתה בהיכליך,
כי אורחים באים אליך.

בוא
פרעה!
את המשחה הרבה אַרבה.
אוכל הכל! כי שמי – אַרְבֶּה!

9) חשך

אני שחור
כמו דבר סודי.
אני כבד,
כבד מאד.

אני מעיק,
אני משפיל
כל מתגבר
ומעפיל.

ואין בי זיק | כי אפלה
אף גץ אורה. | אני שחורה.

10) מכת בכורות

רבותי, בלי תמיהה! | ומה לי אב,
פה בכל הלהקה | ומה לי אם
אנכי היא המכה | ומה לי כומר בבית־אל.
בה', בה' הידיעה.

כל פטר־רחם | כל בכור נבחר,
בלי רחם | כל בכור שמן
אשליך לשאול, לעזאזל! | לעזאזל!
אמן, אמן!

דַּיֵּנוּ

אִלּוּ הוֹצִיאָנוּ מִן הַגּוֹלָה
וְאוֹתָנוּ לָאָרֶץ לֹא הֶעֱלָה –
דינו!
אִלּוּ הֶעֱלָנוּ לָאָרֶץ לְאַט
וְלֹא נָתַן לָנוּ מַנְדַּט –
דינו!
אִלּוּ הַמַּנְדַּט לָנוּ נָתַן
וְלֹא פֵּרְשָׁהוּ בַּסֵּפֶר הַלָּבָן –
דינו!
אִלּוּ דַוְקָא אֶת הַסֵּפֶר הוֹצִיא
וְלֹא שָׁלַח אֵלֵינוּ נְצִיב –
דינו!

אִלּוּ נְצִיב שָׁלַח וַיָּשִׂים
וְלֹא הֶעֱמִים עָלֵינוּ מִסִּים –
דינו!
אִלּוּ עָלֵינוּ מִסִּים הֶעֱמִים
וְלֹא הֵבִיא אֶת דַּף הַפּוֹלִים –
דינו!
אִלּוּ אֶת דַּף הַפּוֹלִים הֵבִיא
וְלֹא הִכָּנוּ בַּכֹּתֶל הַמַּעֲרָבִי –
דינו!
אִלּוּ הִכָּנוּ בַּכֹּתֶל בָּרֹאשׁ
וְלֹא שָׂם עָלֵינוּ לְמוֹשֵׁל אֶת
קְצוּץ-רֹאשׁ – דינו!

אִלּוּ שָׂם אֶת קְצוּץ־רֹאשׁ
לְמוֹשֵׁל וְלֹא קָרָא פַּלֶשְׂתִּינָה
לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל —
דיינו!

אִלּוּ אֶת אַרְצֵנוּ קָרָא נָכוֹן
וְלֹא הִצְמִיחַ אֶת הַמִּסִּיּוֹן —
דיינו!

אִלּוּ בַּמִּסִּיּוֹן עָבַד וְעָמַל
וְלֹא בָּנָה בְחֵיפָה נָמָל —
דיינו!

אִלּוּ הַנָּמָל בָּנָה וְכִלָּה
וְלֹא נָתַן לָנוּ לַעֲבֹד
בַּמֶּמְשָׁלָה — דיינו!

אִלּוּ לַיְּהוּדִים נָתַן הַיִּעוּד
וְלֹא הֶעֱבִיר אֶת הַתַּחֲנָה
מִלּוּד — דיינו!

אִלּוּ הַתַּחֲנָה מִלּוּד הֶעֱבִיר
וְלֹא נָתַן עַצְמָאוּת לְתֵל־
אָבִיב הָעִיר —
דיינו!

אִלּוּ עַצְמָאוּת לְתֵל־אָבִיב נָתַן
וְלֹא מָסַר לִשְׁכֵנֵינוּ אַדְמַת
בֵּית־שְׁאָן — דיינו!

עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה
טוֹבָה כְפוּלָה וּמְכוּפֶּלֶת
לַמָּקוֹם עָלֵינוּ.

וּגְדוֹלָה הָאִוֶּלֶת
פִּי שִׁבְעָתַיִם
בְּרֹאשׁ יַקִּירֵינוּ
בְּנֵי יְרוּשָׁלַיִם –
דַּיֵּנוּ!

קִבַּלְנוּ מָנָה רַבָּה
כָּל הָעוֹלָם עֵד!
אַךְ לְקַבֵּל לְהַבָּא
אֵינֶנִּי רוֹצֶה בְּהֶחְלֵט.
בַּיִת לְאֻמִּי עַל תִּלּוֹ
רוֹצוֹת לַחֲזוֹת עֵינֵינוּ.
נֹאמַר כֻּלָּנוּ: לֹא!
דַּיֵּנוּ!

שְׁפוֹךְ חֲמָתְךָ!

1

שְׁפוֹךְ חֲמָתְךָ
אֶל הַגּוֹיִם
אֲשֶׁר לֹא יְדָעוּךָ,
אֶל הַגּוֹיִם
בְּנֵי אֻמָּתְךָ
אֲשֶׁר תָּמִיד הִבְזוּךָ.

2

שְׁפֹךְ חֲמָתְךָ
אֶל אֻמָּתְךָ
יֶבְסֶקְצִיָּה צוֹרַחַת,
עַל כִּי חָפְרָה
בַּעֲמֹרָה
לְכָל עִבְרִי הַפַּחַת.

3

שְׁפֹךְ חֲמָתְךָ
אֶל בִּתְּךָ
הָאוּנִיבֶרְסִיטָה,
עַל כִּי סִדְּרָה
שָׁם קָתֶדְרָה
קָלוֹן עֲלֵי הַמִּיטָה

4

שְׁפֹךְ קְלוֹנְךָ
אֶל רֵאשִׁית אוֹנְךָ

הַלְאֻמִּי, הַנּוֹעַד.
עַל כִּי עָמַד
וְלֹא צָעַד
אֶל הֶעָתִיד אַף צַעַד.

5

שְׁפֹךְ צַעַרְךָ
אֶל עִירְךָ
תֵּל־אָבִיב הַקֶּרֶת,
עַל כִּי לָקְחוּ
וְקִפְּחוּ
זְכוּתָהּ הַנִּבְחֶרֶת.

6

שְׁפֹךְ חֲמָתְךָ
אֶל בִּתְּךָ
בַּת תִּקְוַת הַפֶּתַח,
עַל כִּי מִפִּי
פּוֹעֵל עִבְרִי
גּוֹזֶלֶת אֶת הַנֶּתַח.

7

שְׁפֹךְ חֲמָתְךָ
אֶל כִּתְּךָ
הַכַּת הַמְשׁוֹרֶרֶת,
שֶׁנִּתְחַלְּקָה
וְנִתְפַּלְּגָה
וּכְלוּם אֵין הִיא אוֹמֶרֶת.

8

שְׁפֹךְ חֲמָתְךָ
אֶל אֻמָּתְךָ

שֶׁשְּׁמָהּ פְּקִידוּת מוֹשֶׁלֶת,
עַל כִּי פְּקִידִים
לוֹבְשֵׁי מַדִּים
הֵם אֲכוּלֵי אִוֶּלֶת.

9

שְׁפֹךְ רִיבְךָ
אֶל יְרִיבְךָ
מוֹשֵׁל יְרוּשָׁלַיִם,
עַל כִּי בִמְקוֹם
דִּבְרֵי שָׁלוֹם
מַכֶּה רֹאשׁ עַל שִׁנַּיִם.

10

שְׁפֹךְ מִרְצְךָ
אֶל אַרְצְךָ,
אַרְצֵנוּ הַמּוֹלֶדֶת
וּזְכֹר תָּמִיד:
לִקְרַאת עָתִיד
עֲלוֹת וְאַל לָרֶדֶת!

חַד גַּדְיָא

הֲיְדַעְתֶּם הָאַגָּדָה,
אָבוֹת וְאִמָּהוֹת?
גְּדִי הָיָה בִּישׁ־גַּדָּא,
בִּישׁ־גַּדָּא מְאֹד.

גְּדִי הָיָה בִּישׁ־גַּדָּא,
הָלַךְ לְתֵל־יוֹסֵף,
אַךְ גְּדוּד הָעֲבוֹדָה
טְרָפָהוּ שָׁם כִּזְאֵב.

הָלַךְ הַגְּדוּד תַּקְצִיב בַּקֵּשׁ
בִּקְשָׁהוּ בִּרְצִינוּת,
אַךְ סֶקֶר הִתְלַקַּח כָּאֵשׁ
שָׂרַף אֶת כָּל הַגְּדוּד.

אָז לַקֻּפָּה הִפְנָה הָרֹאשׁ
לְסֵתֶר צֵל חֵיקָהּ,
אַךְ הִיא בְּלָעַתּוּ לִבְלִי בֹשׁ
וַתִּשָּׁאֵר רֵיקָה.

אָז הַקֻּפָּה לָקְחָה בַּיָּד
אֶת כָּל הַפִּנְקָסִים,
אַךְ שִׁבֵּר אוֹתָהּ מִיָּד
וַיְצְמַן הַנָּשִׂיא.

אָז לְאַמֵרִיקָה עָלָה
לִפְשֹׁט שָׁם אֶת הַיָּד,
אַךְ אַמֵרִיקָה בָּלְעָה
אֶת הַנָּשִׂיא מִיָּד.

אָז לְאַמֵרִיקָה יוֹם חַג
דְּגָלִים עַל כָּל חָנוּת,
אַךְ הַגּ'וֹינְט הַשֵּׁם מָחַק.
זָלַל אֶת הַסּוֹכְנוּת.

אָז הַגּ'וֹינְט מְסַכֵּם עֵצָה
עִם אֶרֶץ הַסּוֹבְיֵט,
אַךְ הַיֶּבְסֶקְצִיָּה קָפְצָה
כְּעַיִט עַל הַמֵּת.

אָז מַר מֶרֶזִיין שָׁם מִלֵּל
דִּבֵּר תַּחֲנוּנִים,
אַךְ אַחֵינוּ יִשְׂרָאֵל
יָרְקוּ לוֹ בַּפָּנִים.

אָז אַחֵינוּ הִתְאַזְּרוּ,
בָּחוּר וּבַחוּרָה,
עָלוּ לָאָרֶץ וְרָאוּ
כְּנִיסָה כָּאן אֲסוּרָה.

אָז בָּא הָאֵל, רוֹפֵא חוֹלִים
אֶת הַמְנַהֵל שָׁחַט
וַיִּפְתַּח אָז לָעוֹלִים
אֶת הַדְּלָתוֹת מִיָּד.

המנון תל־אביב

מוסיקה — נ. נרדי

תל־אביב, תל־אביב,
עיר עתיד מלאת הזיו,
על חולות הים
הומה מרב אדם,
נוחה, אהב והתקוטט,
התפעל והתקשט,
צומחה על אף משבר —
מלשו הכל עובר.
תל־אביב, תל־אביב,
קרית פלגות, קרית הריב,

שכונות, שכונות תפורות
סביב לבית־קברות,
אזרח, קבצן וגביר,
הפועל וראש העיר
פוצחים כאדיר
מזמור, מזמור השיר,
הוי תל־אביב, הוי עיר פלאות
בנויה בטון לתלפיות,
בת עשרים למסורה
וכרמון מלאה תורה.

דפוס „הארץ"
תל-אביב
תרפ"ט—1930